

ЧАСТ 4:

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ И ПРЕДПИСАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И ПОЛЗВАНЕ

4.1. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ПРИОРИТЕТИТЕ

Приоритетни направления за 10 годишния период на действие на Плана са определени на базата на направените характеристики и оценки, определените потенциални стойност и възможности за реализация на поставените цели, съответстващи на национални и международни документи, както и на одобрената от Консултативния съвет визия.

Поддръждането на описаните направления за управление на парка по приоритетност е направено според оценката, респ. броя на точките, определени за ограниченията/заплахите в Част 2: *Таблица 49 Оценка на ограниченията и заплахите.*

4.1.1. Свързани с постигане на главна цел I:

Опазване и поддържане на биологичното и ландшафтното разнообразие

Запазване на съществуващите естествени горски местообитания и съобщества и по-специално, включените в Директивата за местообитанията на ЕС – чрез прилагане на система от лесовъдски дейности, например такива, насочени към спиране на естествените сукцесионни процеси (провеждане на сечи с по-висока интензивност) в кестеновите гори, намиращи се в процес на замяна с букови гори.

Запазване на съществуващите естествени и полуестествени тревни, храстови, скални и торфищни местообитания и съобщества и най-вече на разпространените в безлесната високопланинска част, например чрез осъществяване и контрол на паша.

Опазване, поддържане или възстановяване на популации на индикаторни видове, чрез предотвратяване на рискове в планината, браконьерство и нерегламентиран добив на ресурси (включително лов).

Запазване естествеността на типичните елементи на ландшафта и възстановяване на нарушени територии , като се определят мерки за райони, които са засегнати от антропогенна дейност (застроени територии, ерозирани терени и др.)

4.1.1. Свързани с постигане на главна цел II:

Постигане на баланс между опазване и устойчиво ползване на ресурсите

Опазване, поддържане и/или възстановяване на ресурси чрез възстановяване и устойчиво ползване на дивечовите запаси; Определяне на нови форми на ползване на природните ресурси (боровинки, билки), развитие на екотуризъм.

Въвличане на местното население, общините и НПО в развитието на екологично устойчиви малки и средни предприятия, както и публично-частни партньорства, което включва обучение сред местните хора, Развитие на трансгранично сътрудничество, проучвания на общественото мнение на местните хора, с цел преодоляване на потенциални конфликти между хората при ползване на природните ресурси.

4.1.3. Свързани с постигане на главна цел III:

Създаване на условия за развитие на устойчив туризъм

Местните общности да могат да се възползват от възможностите и предимствата на природния парк, което включва: организиране на информационни пунктове в населените места; разработване на марка/патент за предлаганите в района на ПП продукти и услуги; обучение на водачи; изготвяне на интерпретативни материали за представяне на ПП.

Използване на граничното разположение и значимост на парка за привличане на туристи чрез развитие на трансгранично сътрудничество, предоставяне на възможности за природозащитно образование и интерпретация, предоставяне на информация в Дирекцията на парка и на интернет страницата за възможностите, които се предлагат и от другата страна на границата – в Македония и Гърция.

Експониране и опазване на културно-историческите забележителности и фолклорно богатство, като съчетание на природата на ПП «Беласица» с културен и и балнеоложки туризъм в района.

4.1.4. Свързани с постигане на главна цел IV:

Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на парка

Изграждане на широка обществена подкрепа за ПП, чрез въвличане на местните хора в обсъждане на важни за тях проблеми по опазване на природния парк, чрез изграждане на система от партньорства за устойчиви дейности между всички заинтересовани страни в прилежащите на парка територии, обезпечаване функционирането на Консултативния съвет за парка.

Провеждане на дългосрочна програма за екологичен мониторинг, с достъп на обществеността до информацията по отношение на състояние на кестеновите и чинаровите гори; състояние на подземни и повърхностни води; състояние на консервационно-значими местообитания и видове; влиянието на посетителите.

Системно обучение на постоянния персонал на парка и на доброволците, включващо обучение за провеждане на основни управленски задачи, включително природозащитно образование, екологичен мониторинг, работа с общностите, стопанисване на земите, възстановяване на местообитания и прилагане на законодателството.

Управление на туристическите посещения чрез поддържане и изграждане на информационна система в парка, изграждане на туристическа инфраструктура (пътеки, места за почивка, погледни места, информационни табели и др.).

4.2. ПРОГРАМИ

Програмите са обвързани с определените главни и второстепенни цели. Те дават насоки за проекти и дейности, които:

- Са подбрани на базата на критериите за приоритетност, определени в т. 4.1;
- Водят до преодоляване на заплахи и ограничения за постигане на управленските цели, определени в *Таблица 49*;
- Осигуряват развитие на парка в съответствие с предназначението му, като цяло и на отделни негови зони.

Към всяка програма е предложен План за действие, който конкретизира необходимите за реализирането на Програмата проекти и дейности, по отношение на тяхната цел /очакван резултат, обект на прилагане и метод.

Приоритетните проекти от всяка програма са включени в работния план т.4.3.

Всички проекти трябва да се въведат в GIS системата на парка и да бъдат своевременно актуализирани.

Препоръчително е продължителността за изпълнение на предвидените програми да не е повече от 5 години.

Дейности, които ще се изпълняват пряко от служители на Дирекцията в рамките на служебните им задължения, са включени в “Оперативни задачи”, т.4.4.

За периода на действие на Плана, са определени за изпълнение следните програми:

- I. Програма:** Дългосрочен мониторинг на биологичното и ландшафтно разнообразие в ПП “Беласица”.
- II. Програма:** Управление на горите и земеделските земи, с акцент върху опазване на биологичното разнообразие в ПП „Беласица“
- III. Програма:** Повишаване на икономическите ползи за местното население, чрез балансирано ползване на ресурсите в ПП „Беласица”.
- IV. Програма:** Създаване на условия за развитие на устойчив туризъм в ПП „Беласица” и прилежащите територии.
- V. Програма:** Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на парка.

4.3. ПРОЕКТИ

I ПРОГРАМА:

ДЪЛГОСРОЧЕН МОНИТОРИНГ НА БИОЛОГИЧНОТО И ЛАНДШАФТНО РАЗНООБРАЗИЕ В ПП “БЕЛАСИЦА”

Контекст:

Целта на мониторинга е да бъдат идентифицирани, при възможност проследени, негативните влияния, засягащи ключови видове, съобщества, местообитания, екосистеми и ландшафти. Всички получени резултати следва периодично да бъдат въвеждани в базата данни на парка.

Получените резултати могат да се използват като сравнителна стойност за оценка на естествеността на другите ландшафти и екосистеми в парка, вкл. извън неговите граници.

Обект на наблюдение и документиране са:

- Процесите на естествено развитие на екосистеми, местообитания и видове;
- Процесите на възстановяване на нарушени в миналото екосистеми;
- Социално-икономическите процеси в района – стопанска дейност, туризъм, развитие на населените места.

Програмата е свързана със следните цели:

1. Запазване на съществуващите естествени местообитания и съобщества и по-специално, включените в Директивата за местообитанията на ЕС
2. Опазване, поддържане или възстановяване на популации на индикаторни видове
3. Запазване естествеността на типичните елементи на ландшафта и възстановяване на нарушени територии

Насоки и изисквания за извършване на мониторинг:

Дългосрочният мониторинг за опазване на биологичното разнообразие се извършва на три взаимосвързани нива.

I. Базов мониторинг на ключови индикатори за биоразнообразие

Това включва оценка на състоянието на важни природни местообитания и видове, като се вземат предвид националните изисквания, относно мониторинга на биоразнообразието и целите на управление. Мониторингът може да се извършва от персонала на ДПП или от външни експерти, както е необходимо. Резултатите от мониторинга ще се използват за определяне доколко съществуващите управленски дейности трябва да се променят (и ако да – в каква посока), като част от периодичния процес на преглед на Плана за управление (т.нар. адаптивно управление).

II. Мониторинг на въздействието на управленските намеси

Това включва оценка на реалните резултати от специфични управленски дейности, спрямо планираните такива. Дейностите могат да са определените в този План за управление (напр. Прилагане на система от лесовъдски дейности, насочени към

спиране на естествените сукцесионни процеси (провеждане на сечи с по-висока интензивност) в кестеновите гори, намиращи се в процес на замяна с бук) или да произтичат от резултатите от базовия мониторинг, описан по-горе (напр. транс-локация на даден вид или премахване на определена заплаха) или от конкретно явление (виж по-долу). Мониторингът може да се извършва от служителите на ДПП или от външни експерти, когато е необходимо.

III. “Рутинен” мониторинг и мониторинг на явленията

Това включва системното отчитане на случайни наблюдения, извършени от персонала на ПП или други лица, например появата на рядка мигрираща птица, нетипично поведение на дадено животно или ранният цъфтеж на определено растение.

Другият аспект на това ниво на мониторинг е отчитането на инциденти, които могат да окажат влияние върху управлението, напр. наводнения, пожари, ветровали в горите, депониране на отпадъци или разпространение на болести.

Финансирането за мониторинговата програма ще бъде осигурено от различни източници, според всеки конкретен аспект: националното правителство, местните власти, университети и институти, НПО или външни ресурси. Все пак всички мониторингови дейности в природния парк следва да се координират и подкрепят от администрацията на ПП, а всички резултати да бъдат отчитани пред нея.

Посочените по-долу проекти са групирани по:

А. ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ

Б. АБИОТИЧНИ ФАКТОРИ

В. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ

Проекти по програма I: Дългосрочен мониторинг на биологичното и ландшафтно разнообразие в ПП “БЕЛАСИЦА”

А. ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ

№	Проект/ Дейност	Цел и очаквани резултати	Метод
1	Мониторинг на природни местообитания от специален интерес, съгласно установените в т.1.12, 1.13, 1.14 и 1.15 от Плана за управление. (за горски екосистеми и земеделски земи)	Информация за състоянието и тенденциите. Възможности за възстановяване на природни местообитания. Информация за флуктуационни и сукцесионни процеси, съгласно растителните съобщества.	Проверки на определените територии, актуализация и анализ на данните. Нанасяне на данните във вид удобен за управлението и охраната на ПП, като се ползва ГИС. Изследвания, на базата на фотоснимки и сателитни снимки, проби от постоянни трансекти, постоянни точки за заснемания.

2	Мониторинг на консервационно значими видове растения и животни, съгласно установените в т.1.14 и 1.15 от Плана за управление.	Подробна информация за състоянието, плътността и възрастовата структура на ценопопулациите на посочените видове, като основа за тяхното опазване и управление.	Обучение на персонала и охраната в разпознаване на консервационно значими видове на терен. Отчитане промени в популациите (плътността и обилието, възрастовата структура) на видовете. Нанасяне на данните във вид удобен за управлението и охраната на парка, като се ползва GIS.
3	Инвентаризация и анализ на състоянието на вековните дървета	Събрана информация за вековните дървета на територията на парка и тяхното подходящо опазване и експониране.	Инвентаризация с елементи на паспортизация – описание по показатели и съставяне на регистър. Маркиране на вековните дървета и нанасянето им в ГИС системата на парка
4	Достигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на горските местообитания	Постигнато благоприятно природозащитно състояние на местообитанията, предмет на опазване/ възстановяване в ПП „Беласица“. Увеличаване количеството на мъртвата дървесина.	Правилно планиране и осъществяване на лесовъдските дейности за достигане и поддържане на БПС.
5	Увеличаване делът на старите гори.	Запазване на предложените територии за гори във фаза на старост и техните структурни характеристики.	Ненамеса в определените гори във фаза на старост. Мониторинг на състоянието на местообитанието и типичните видове.
6	Мониторинг и контрол на инвазивните видове.	Превенция и ограничаване на разпространението на чужди инвазивни видове, чрез прилагане на система от мерки, включваща недопускане на навлизане на нови за територията инвазивни чужди видове.	<ul style="list-style-type: none"> Картиране на ценозите на златния дъжд (културите от бяла акация са картирани от екипа на проекта за създаване на плана за управление); Залагане на мрежа на опитни площи в ценозите на златния дъжд и в културите от бяла акация; Изработване/адаптиране на формуляр за инвентаризация и паспортизация на опитните площи; Периодична инвентаризация на опитните площи; Периодични наблюдения в съседни местообитания за установяване и контрол на разпространението на инвазивните видове; Разработване на план за действие при установяване разширяване на разпространението на инвазивните видове;
7	Проучване и мониторинг на популацията на вида менетриеиев бегач (<i>Carabus</i>	Опазване на всички крайречни горски и субалпийски местообитания на територията на ПП, потенциални за вида, вкл. <ul style="list-style-type: none"> Контрол на антропогенния 	Ежегоден мониторинг, по методиката за представителите на сем. Carabidae (Coleoptera) приета от ИАОС (МОСВ) по проект „Теренни проучвания на разпространение и численост на

	<i>(Carabus menetriesi pacholei)</i> на територията на ПП;	натиск по поречието на реките и субалпийската зона; <ul style="list-style-type: none"> • Приоритетно опазване на чинаровите гори и субалпийските ливади; • Контрол върху функционирането на съществуващите мини ВЕЦ. Недопускане на промяна на водните режими. <ul style="list-style-type: none"> • Недопускане на използването на пестициди в горското стопанство. При нужда да бъдат използвани само специфични биологични методи за борба с вредители (феромон и или други видове специфични методи). 	безгръбначни животни”, по проект № DIR 5113024-1-48, процедура BG161PO005/11/3.0/03/24 „Теренни проучвания на разпространение на видове/оценка на състоянието на видове и хабитати на територията на цялата страна - I фаза“, Заповед № РД-23/13.01.2012 г. на министъра на околната среда и водите, финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.,
--	--	---	--

Б. АБИОТИЧНИ ФАКТОРИ - ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ПРОЕКТИ, ЗА КОИТО АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ПП «БЕЛАСИЦА» МОЖЕ ДА ОКАЗВА СЪДЕЙСТВИЕ

№	Проект/ Дейност	Цел и очаквани резултати	Метод
1	Проучване и оценка на естествения радиоактивен фон на планината Беласица (трансграничен).	Изясняване формите на присъствие на редкоземните елементи, тория и урана в гранитоидните скали, като предпоставка за попадането им във водните потоци.	Сканираща електронна микроскопия с микроанализ, трансмисионна електронна микроскопия, микро-Раманова спектроскопия, масспетроскопия в индуктивно свързана плазма
2	Фоново съдържание на тежки метали и радионуклеиди в почви от ПП „Беласица“	Набиране на информация и създаване на база данни за фоновото съдържание на радионуклеиди и тежки метали в почвите от ПП „Беласица“; определяне и нанасяне в картата на проблемните терени (ако има такива); препоръки и мероприятия за устойчиво управление на почвите в района във връзка с развитие на екоземеделието.	Прилагане на научни и практически методи за изследване, оценка и управление на почвите в ПП „Беласица“.
3	Управление на свлачищата по билната част на парка.	Мерки за овладяване на свлачищните процеси.	Прилагане на научни и практически методи за изследване, оценка и управление на свлачищата.

В. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ

№	Проект/ Дейност	Цел и очаквани резултати	Метод
1	Мониторинг на процесите в територии след нарушения от естествен и антропогенен характер	Определяне на ефективни възстановителни мерки за нарушени терени от антропогенно натоварване и строителство на съоръжения или след природни бедствия	Организиране на стационари за мониторинг или постоянни пробни площи за наблюдения на процеси в основните типове местообитания Отчитане на резултатите след рекултивационни работи Редовна актуализация на данните в ГИС
2	Периодичен мониторинг на посетителския поток	Отчитане броя на посетителите в района и тяхното влияние върху природния комплекс	Регистриране и оценка на посещаемостта, отчитане на броя, вида на отдиха, възрастова структура, интересите на посетителите и начина на ползване на различните зони от парка, актуализиране на база данни.
3	Мониторинг на нарушенията и конфликтите при ползване на парка	Установяване на вида на нарушенията и тенденциите в техния брой; Намаляване броя на нарушенията; Смекчаване на основните конфликти. Установяване на противостоящи интереси по повод бъдещото ползване на ПП „Беласица”, въз основа на дългосрочната визия за парка.	Изготвяне на публичен регистър, в който да се записват регистрирани нарушения. Обсъждане със заинтересованите страни възникнали или очаквани конфликти.
4	Мониторинг на добив на местни видове за търговски цели, които се добиват от територията на парка.	Оценка на въздействието от добива върху дивите видове и установяване на допустими количества и зони за събиране за всеки вид.	Годишни проучвания на разпространението на видовете и популациите преди и след сезона на събирането. Моделиране на популационната динамика за определяне максимално допустимите добиви по територия, обем, възрастов клас, пол или други биологични параметри. Уточняване на отговорностите за контролиране на набраните количества между Дирекция на парка и Областната управа, Благоевград.

II ПРОГРАМА

УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ И ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ, С АКЦЕНТ ВЪРХУ ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ПП „БЕЛАСИЦА“

Контекст:

Компактната площ на природния парк, намалява възможностите за влияние на ползванията на съседни територии върху екосистемите в парка. Негативните икономически тенденции имат отрицателно въздействие върху горските екосистеми. Влошаването на общото състояние на икономиката е довело до увеличаване на интереса към ползването на дървесния ресурс. Поради близостта на защитената територия до Република Гърция, която е силно засегната от икономическата криза и населението преминава на отопление с дърва за огрев е засилен интересът към дървесината с цел износ.

В последните години се наблюдава и активно ползване на горски плодове от местното население и за стопански нужди. Това налага да се упражнява строг контрол по отношение на ползването за да не се нарушава устойчивостта на находищата на видовете, обект на ползване.

Обект на наблюдение и документиране са:

1. Промяната в политиката за усвояване на дървесината и транспортно обезпечаване на процесите в горите.
2. Промяната в прилаганите дърводобивни технологии, целящи прилагането на система от мерки, максимално съхраняващи насажденията и околната среда.
3. Промяната на прилаганите лесовъдски системи на стопанисване върху всички типове горски природни местообитания. Към настоящата част на плана за управление в **Приложение 4.3.1.** са представени като самостоятелни насоки "Препоръчителни горскостопански практики за управление и стопанисване на горските природни местообитания на територията на ПП „Беласица“."

Програмата е свързана със следните цели:

1. Постигане на благоприятно природозащитно състояние на горските природни местообитания, по отношение на площите, структурата на насажденията, количеството мъртва дървесина, горите във фаза на старост.
2. Трансформиране на горите с изкуствен произход към състояние, максимално близко до това на естествените гори.
3. Постигане на благоприятно природозащитно състояние на тревните и храстови екосистеми във високата безлесна част на природния парк.
4. Опазване на скалните и торфищните местообитания във високата безлесна част на природния парк.
5. Устойчиво ползване на ресурсите от горски плодове, гъби и лечебни растения.

Проекти по програма II: Управление на горите и земеделските земи, с акцент върху опазване на биологичното разнообразие ПП „БЕЛАСИЦА”

№	Проект/ Дейност	Цел и очаквани резултати	Метод
1	Търсене/интродукция на слабопатогенния щам на <i>Cryphonectria parasitica</i> в популацията на обикновен кестен в ПП „Беласица“.	Подобряване здравословното състояние на дървета от обикновен кестен.	Прилагане на изследователски и научно-приложни методи в областта на генетиката и лесовъдството.
2	Извеждане на отгледни сечи, без материален добив, в кестенови младици, получени след извеждане на възобновителни сечи.	Подпомагане естественото възобновяване на кестеновите дървета	Периодично да бъде продължено извеждането на отгледни сечи, върху площ от 15-20 ха. Допълнително се извеждат и възобновителни сечи, при които се създават възобновени участъци с необходимост от отглеждане.
3	Картиране и отбелязване на кестеновите дърветата с добри качества на плодовете (по едри и с подобри вкусови качества) и създаване на информационна база данни.	Запазване генетичния потенциал при извеждане на сечи.	Набиране на информацията, свързано с инвентаризация на насажденията в периода на зреене на плодовете и описване, картиране и отбелязване на дърветата с най-ценни качества. Създаване на база данни за наличното формово разнообразие е изходна основа за размножаване на дърветата с ценни качества и използването им в залесителната практика.
4	Извеждане на възобновителни сечи в горната граница на разпространение на обикновения кестен (800-1000 м н.в.) и подпомагане на възобновяването чрез изкуствено внасяне на кестенови семена, събирани от естествените популации.	При изведени възобновителни сечи в кестеново-букови гори при надморски височини над 800 метра, обикновения кестен се възобновява и при водене на подходящи отгледни мероприятия могат да се получат доминирани от кестен гори.	Потенциала за възстановяване на площите на кестена са над 800 метра надморска височина и бъдещите мероприятия трябва да бъдат насочени в тази зона. Поради липсата на достатъчно кестенови дървета и събиране на плодовете, семенния запас е недостатъчен и е необходимо в освободените при сечта площи да се внасят изкуствено семена.
5	Проучване на възможностите за трансформация на изкуствените иглолистни култури в кестенови насаждения	Проучването на възобновяването в иглолистните култури в кестеновия пояс на Беласица ще даде основа за разработване на подходящи лесовъдски системи за бъдещото им стопанисване	Предварителна подготовка и разработването на подходящи лесовъдски системи за насочване процеса на изместване на иглолистните култури, създадени върху богати месторастения, от широколистна растителност.

6	Инвентаризация и картиране на местообитание Ацидофилни букови гори върху сипеи и каменисти терени (групировка <i>Geranium macrorrhizum-Fagus sylvatica</i>) на територията на ПП „Беласица”	Идентифициране и картиране на подтипа Ацидофилни букови гори върху сипеи и каменисти терени (групировка <i>Geranium macrorrhizum-Fagus sylvatica</i>), което се налага от спецификата в екологичните особености и необходимостта от диференцирано управление.	Инвентаризиране и картиране на местообитанието, определяне на насоки, с цел опазване на местообитанието. Акцентиране върху лесовъдската ненамеса, с цел запазване на защитната противоерозионна функция на местообитанието
7	Възстановяване на естественото разнообразие на горите, промени в исторически план.	Инвентаризация на подходящите източници на семена от местни видове, с цел повторно внасяне и увеличаване на биоразнообразието в съществуващите гори и в тези, които са претърпели изменения в исторически план.	Събиране на семенен материал, размножаване и връщане в природата на екземпляри от горско-дървесни видове присъщи за екосистемите, които са намалели или изчезнали вследствие на човешката дейност в исторически план (космат дъб, дива череша, източен чинар, обикновен кестен и др.)
8	Разработване на практическо ръководство за управление на биотопна дървесина в горите попадащи на територията на ПП „Беласица”.	Изготвянето на ръчник, който да дава информация за наличието на растителни и животински видове, пряко свързани с оставянето на биотопна дървесина в горите ще подпомогне лесовъдите в процеса на идентификация и взимане на решения.	Разработването на практически мерки за запазването на биотопни дървета и мъртва дървесина, което да се извърши съвместно със стопанисващите територията и лесовъди от науката и практиката.
9	Прилагане на лесовъдски системи за разновъзрастно стопанисване на букови гори.	Въвеждане на отгледни сечи в едновъзрастни букови гори за създаване на неравномерно разпределение на дърветата по диаметър. Получаване на структури, които да позволяват неравномерно възобновяване на насажденията при достигане на зряла възраст и ще позволят разновъзрастно стопанисване на горите.	Прилагане на отгледни сечи, с различна интензивност от най-ранна възраст в едновъзрастни букови гори. Подготовка на демонстрационни обекти и разнообразяване на лесовъдските практики, прилагани при стопанисване на буковите гори.
10	Разработване на модел за устойчиво управление на тревните местообитания с кодове 6520, 62 D0, 6150 и 6430 (съгласно приложение 1 на Директивата за природните местообитания 92/43/ЕЕС) в безлесната зона на ПП „Беласица“	Определяне на подходящи за паша територии и разработване на оптимална схема за изпасване.	<ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на предварителни проучвания за устойчиво управление на тревни местообитания. • Инвентаризация на местообитанията чрез фитоценологични проучвания. • Оценка на ПС на местообитанията. • Прилагане на схеми за изпасване на целеви пасища.

III ПРОГРАМА

ПОВИШАВАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПОЛЗИ ЗА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ, ЧРЕЗ БАЛАНСИРАНО ПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ В ПП „БЕЛАСИЦА”

Контекст:

Много от настоящите (и бъдещи) дейности ще се изпълняват от лица, кооперации и фирми. Една от целите на плана за управление е да стимулира частните стопани и ползватели на природни ресурси да се ориентират към по-устойчиви и природосъобразни дейности, съобразно земеползването, предложено за съответните зони според плана за управление.

Преходът към бъдещото устойчиво ползване на природния парк се базира на концепцията, че управленските цели могат да бъдат (частично) постигнати, чрез рационално използване на ресурсите по начин, който да бъде благоприятен, както за ползвателите (лица, фирми или общности), така и за биоразнообразието. Този механизъм разчита на включването на **екологични устойчиви предприятия /ЕУП/ и Публично-частните партньорства (ПЧП)** в дейностите, които носят ползи и за хората, и за природата, и които са същевременно икономически, финансово и технически ефективни.

Обект на наблюдение и документиране са:

1. Малките и средни предприятия (МСП) и местни финансови институции за създаване на подходящи финансови възможности за фирмите, които да получават преки финансови ползи от това, че работят за опазване на биоразнообразието и устойчиво ползване на природните ресурси.
2. Ежегодна оценка на ресурсите (боровинки, кестени), обект на стопанско ползване и ползване за лични нужди. За устойчивото управление на гъбното разнообразие има разработен проект, като приложение към плана за управление - Приложение 4.3.2.

Програмата е свързана със следните цели:

- Устойчиво управление и ползване на природни ресурси, благоприятстващо същевременно биоразнообразието, местните общности и икономиката в средносрочен и дългосрочен план;
- Ангажиране на собственици и ползватели в оценката на ресурсите, вземане на решения за начина, места и количества на ползване, както и в дейности по тяхното опазване.
- Осигуряване на подходящо финансиране, за да се създадат търговски финансови възможности за малките и средни инвеститори, които преобладават в селските райони, така че те да имат преки ползи от факта, че работят за опазване на биоразнообразието.

Изпълнението на проектите, свързани с устойчивото ползване и управление на ресурси в съответствие с плана за управление ще бъде подкрепяно и координирано от персонала на ДПП, в партньорство с общини, НПО, бизнеса, заинтересовани сдружения и лица от района.

Проекти по програма III: Повишаване на икономическите ползи за местното население, чрез балансирано ползване на ресурсите в ПП “БЕЛАСИЦА”

№	Проект/ Дейност	Цел очаквани резултати	Методи
1	Екологични предприятия за устойчиво ползване на природните ресурси	Да се насърчи осигуряване на подходящо финансиране, за да се създадат търговски финансови възможности за малките и средни инвеститори, които преобладават в селските райони, така че те да имат преки ползи от факта, че работят за опазване на биоразнообразието.	Методите и възможностите за финансиране са очертани в Насоките за подпомагане на екологично-устойчиви предприятия – изготвени и представени отделно към плана за управление (<i>Приложение 4.3.3.</i>). Те включват: идентифициране на подходящи дейности и потенциални източници на финансиране; прилагане на избрани дейности за устойчиво развитие; подпомагане на екологични предприятия.
2	Публично-частните партньорства – в услуга на природата и хората	Да се повиши информираността относно съществуващите възможности и различните форми и приложения на Публично-частните партньорства (ПЧП) на територията на природния парк и да се представят успешни практики от страни-членки на ЕС от подобни реализирани вече ПЧП.	Методите и възможностите за финансиране са очертани в Насоки и стандартизирани образци на пакет от документи обслужващи ПЧП в Природните паркове в България – изготвени и представени отделно към плана за управление (<i>Приложение 4.3.4.</i>).
3	Създаване на етикет за произход “Беласица”	Регионална идентичност и добавена стойност на природосъобразните местни продукти (сладка от горски плодове, вино, млечни продукти, мед и т.н.), къщи за гости, традиционни занаяти и други.	1. Дизайн и регистрация на оригинален етикет за произход. 2. Определяне на критерии за получаването му и шаблон за оценка. 3. Разрешение за използване на етикета за определен период време при производство на екологични местни продукти.
4	Програма за устойчиво управление на гъбното разнообразие	Широката общественост да бъде запозната с някои от по-специфичните групи гъби, които са обект на ползване.	Прилагане на изследователски проекти и обучителни програми.
5	Оценка на възможностите за развитие на екоземеделието в района.	Интегриране на опазването на биологичното разнообразие в земеделските територии. Опазване на тревните местообитания, чрез ограничаване на захрастяването в билната част на ПП	Определяне на територии и условия за паша на домашните животни. Регулиране на дейностите по отглеждане на домашни животни. Обучение за прилагане на технологии за производство на еко-продукти. Създаване на местно сдружение/ кооперация за биологично земеделие. Създаване на местна марка за производство (виж Проект 3).

IV ПРОГРАМА

СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ В ПП „БЕЛАСИЦА” И ПРИЛЕЖАЩИТЕ ТЕРИТОРИИ

Контекст:

Дирекцията на Природния парк, в партньорство с общините, местните неправителствени организации и местните държавните структури, могат да развиват устойчив туризъм. По този начин местното население трябва дейно да участва в развитието на туризма, вместо да приема тези дейности като външен натиск.

Парковата администрация трябва да подпомага развитието на дейности и услуги в околпарковата зона, с цел там да се съсредоточат основните посетители, като им се предлага интересна и достъпна информация за парка и многото възможности за прекарване на свободното време в и около парка.

Трябва да се вземе предвид общата стратегия за популяризиране на туризма в парка, която на местно ниво следва да определи:

- кои туристически възможности на района да се популяризират;
- какъв е потенциалът за развитие на устойчив туризъм в района;
- как и пред кого да се популяризира района.

По този начин местните жители могат реално да влияят върху развитието на туризма, а не просто да се съобразяват с това което им се налага.

Обект на наблюдение и документиране са:

- Туристи, ползватели на обекти на територията на парка, хотелиери, собственици на ресторанти и къщи за гости, жителите, заети с туристически дейности;
- Общинските и административни служби на съседните населени места, представители на други институции и неправителствени организации с компетенции в парка.
- Туристическата инфраструктура – състояние, необходимост от допълнителни елементи и пр.

Програмата е свързана със следните цели:

- Местните общности да могат да се възползват от възможностите и предимствата на природния парк.
- Използване на граничното разположение и значимост на парка за привличане на туристи.
- Експониране и опазване на културно- историческите забележителности и фолклорно богатство.
- Подходящо представяне пред посетители на ПП на живото наследство – местните фолклор, занаяти, кухня, традиции, земеделие и животновъдство и начини на обработване на продукцията.

Изпълнението на проектите, свързани с развитие на устойчив туризъм, се съгласуват и контролират от ДПП (в рамките на служебните задължения на служителите) в партньорство с населените места и НПО от или с компетенции в района.

Финансирането следва да се търси от международни програми, общини, български фондове, местни предприемачи.

Проекти по програма IV: Създаване на условия за развитие на устойчив туризъм в и около в ПП “БЕЛАСИЦА”

№	Проект/ Дейност	Цел очаквани резултати	Методи
1	Изработване на СПУП	Цялостна териториална организация и връзка между отделните сгради и съоръжения Ефективни мерки за постигане екологосъобразно рекреационно ползване на определената територия.	Границите на проектната територия се определят на базата на разработеният цифров модел в ПУ. Изработване на Задание за проектиране на СПУП, в съответствие с действащите наредби към ЗУТ, ЗГ, ЗБР, ЗЛР, по отношение на методи на проучване, анализи и оценки, показатели за планиране в устройствените зони, обем и съдържание на Предварителния и Окончателен проект.
2	Изграждане и инфраструктурно обезпечаване на интерпретативен маршрут за хора с увреждания	Създаване на възможност за достъп до природните дадености в парка за хора с увреждания Повишаване на обществената информираност за ПП и региона	Може да се използват съществуващи черни пътища. Изграждане на площадки за наблюдение с оптични уреди, маркировки, указателни табели, безопасителни мерки.
3	Подготовка на кадри за развитието на туризъм	Развитие на мрежата от партньорства за устойчив туризъм в района на Беласица	<i>Постоянен хоризонтален обмен на информация:</i> под формата на електронен форум, периодичен електронен бюлетин, сайт-портал, където всеки да публикува новини, публикуване и разпространение на информационни материали, вкл. за законовата база на туризма и потенциални източници на финансиране и пр. <i>Периодични срещи „на живо” и съвместни инициативи:</i> общи обучения по избрани от мрежата теми, специални събития, др. <i>Обучения на интерпретатори:</i> водачи за туристически маршрути; музейни кадри; ръководители на образователни програми. <i>Ежегодни учебни пътувания</i> за групите, които се обучават, включително опознавателна обиколка на самия район на ПП, за запознаване с ресурсите; Популяризиране на добри практики от България и други страни.

4	Информационно обслужване на посетителите и интерпретация, вкл. Изработване на каталог на къщите за гости в региона, поддържан от ДПП	Повишаване на обществената информираност за ПП и региона като туристическа дестинация в по-големите градове и туроператори във София и в съседните населени места в Гърция и Македония	<p>Разработване на набор от интерпретативни маршрути – пешеходни, велосипедни, за езда, комбинирани; по-кратки и по-дълги; на разнообразна тематика: птици, типична растителност, културно-исторически обекти и пр.</p> <p>Разработване на образователни туристически програми (напр. лагери за оцеляване сред природата и други подобни) за деца и възрастни с различна продължителност, на подходящи места в територията, според зонирването.</p> <p>Обезпечаване на маршрутите и програмите със съответните интерпретативни табла, табели и печатни материали.</p> <p>Организиране на интерпретативни експозиции, свързани с разработваните маршрути и програми</p> <p>Публикуване на GPS следи на всички маршрути в парка на уеб-страницата на ДПП, интернет портала за Беласица или друго специализирано място.</p>
5	Интегрирани туристически продукти	Пакетирани разнообразни и качествени туристически оферти. Разработване на атракции и програми на база селскостопанските практики и бит в региона.	<p>Пълна инвентаризация на туристическите ресурси и създаване на база данни и фото-библиотека</p> <p>Организиране на специални празници, демонстрации, фестивали, съчетаващи различните видове фолклор от региона (население: мюсюлмани, православни)</p> <p>Организиране на атракции на основата на местните специфични обичаи и традиционни занаяти и поминък</p> <p>Производство и продажба на сувенири, свързани с традиционния поминък на района; комбиниране с логото на ПП „Беласица“</p> <p>В Приложение № 1.18.1 са посочени възможни теми</p>
6	Туристическа инфраструктура	Инфраструктурно обезпечаване на разработените интерпретативни маршрути (<i>Проект 2</i>) – маркировки, указателни табели, обезопасителни мерки, Осигуряване на условия за достъп, паркиране, пикник, къмпинг; Разглеждане на природния парк.	<p>В Приложение 4.3.5. към Плана за управление е представена Концепция за информационната система на територията на парка, с подробности за:</p> <p>Избор на подходящи места във връзка с маршрутите.</p> <p>Избор на подходящи места във връзка с образователните туристически програми и осигуряване на достъп, места за пребиваване, за палене на огън и хранене и т.н.</p>

7	Изработване на общ дизайн на архитектурни елементи за местата за отдых по туристическите маршрути, погледните площадки и др.	Създаване и поддържане на специфичен за парка стил при оборудване на места за отдых (беседки, маси, огнища и пр.).	Проектиране и изработване на типови архитектурни елементи от подходящи за парка естествени материали и в унисон с представената „Концепция за информационната система на територията на парка“ Приложение 4.3.5. към Плана за управление
ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ ПРОЕКТИ, ЗА КОИТО АДМИНИСТРАЦИЯТА НА ПП «БЕЛАСИЦА» МОЖЕ ДА ОКАЗВА СЪДЕЙСТВИЕ			
8	Маркетингова туристическа стратегия за туристическите продукти, свързани с парка	Формулирана ценова и рекламна политика.	Дефиниране и оценка на потенциалните пазари; проучване на клиентите и техните нужди; избор на маркетингови мерки и канали: печатна реклама, електронни носители, Интернет, работа с медиите и туристическите фирми (вкл. опознавателни турове в региона), кампании и специални маркетингови прояви, туристически борси, директна реклама, сувенири и пр.
9	Провеждане на археологически проучвания	Консервация и експониране на обектите	Постоянно и поименно ангажирано партньорство със съответни, запознати с територията на парка специалисти.
10	Повишаване на качествата на материално-техническата база на съществуващите средства за настаняване и заведения за хранене (вкл. енергийна ефективност), ремонтване и адаптиране на селски къщи и бивши училищни бази за целите на туризма и екологичното образование	Повишаване на комфорта, увеличаване на броя посетители в къщите за гости, разнообразяване на профила на посетителите, увеличаване на конкуренцията	Поставяне на изолация, смяна на дограма, инсталиране на слънчеви колектори и бойлери, изграждане на допълнителни санитарни възли, оформяне на градински площи, оборудване на стаи – всичко това в унисон със заобикалящата среда, с възможно по-широка употреба на естествени материали

V ПРОГРАМА

УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ ПОЛИТИКАТА НА УПРАВЛЕНИЕ И СПЕЦИАЛИЗИРАНА ОХРАНА НА ПП „БЕЛАСИЦА“

Контекст:

Дейността на дирекцията на парка е основната гаранция за прилагане на плана за управление. Уменията и квалификацията на нейните служители са от изключително значение за постигане целите на управлението.

По отношение на опазването и съхранението на биоразнообразието, винаги съществува риск от антропогенни бедствия, например пожари, точково замърсяване в парка и прилежащите му територии. Макар и в по-малка степен, съществува риск и от природни бедствия, като катастрофални урагани, вредители и болести, наводнения, често като следствие от климатичните промени.

Винаги съществува и елемент на риск, породен от рекреационната дейност, която е основния тип туристическа дейност в парка.

Програмата е свързана със следните цели:

1. Изграждане на широка обществена подкрепа за ПП, чрез въвличане на местните хора в обсъждане на важни за тях проблеми по опазване на природния парк.
2. Провеждане на дългосрочна програма за екологичен мониторинг, с достъп на обществеността до информацията.
3. Системно обучение на постоянния персонал на парка и на доброволците.
4. Управление на туристическите посещения.
5. Прилагане на законодателството, касаещо управлението на ПП «Беласица»; и
6. Цялостно изпълнение на Плана за управление.
7. Минимизиране на рисковете за посетителите и осигуряване на тяхната безопасност чрез предоставяне на информация за потенциалните проблеми и опасности.

Тази програма е пряко свързана със създаване на условия за по-качествено изпълнение на оперативните задачи на служителите – т.4.4.

Финансирането се осъществява от бюджета на парка.

№	Проект/ Дейност	Очаквани резултати	Метод
ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ДПП И ОБУЧЕНИЕ			
1	Стратегия за развитие на човешките ресурси	Набиране на допълнителен персонал на ДПП и заемане на всички позиции. Изготвяне на план за обучение и професионално развитие, с цел: повишаване способностите за принос към пълното постигане на целите на ПУ; по-добрата работа на персонала като екип; постигане на гъвкавост и адаптивност към променящите се ситуации и обстоятелства; и по-добри умения за работа с други организации.	Оценяване на съществуващият капацитет на персонала на ДПП и основните заинтересовани страни да извършват дейности по екологично устойчиво управление; Укрепване на институционалния капацитет на администрацията на парка и други важни местни действащи лица, чрез дейности за професионално обучение; и Подготовка на дългосрочна обучителна програма за укрепване на местния институционален капацитет, за целия период на действие на плана за управление.

2	Поддържане на внедрената по настоящия проект Географска информационна система	Поддържане и актуализиране на GIS за парка, повишаване на квалификацията на персонала Актуализиране на базата данни, осигуряване на данни за сравнение и анализ при дългосрочните мониторингови проекти и научни изследвания, предоставяне на необходими картни материали на служителите при изпълнение на конкретните им задължения на терена	Обучение на парковата охрана и администрация
3	Подобряване дейността по опазване и охрана на горите и дивеча в парка	Подготовка на персонал на ДПП, ТП ДГС, отговарящ на комплексни изисквания за действия и познания за биологичното разнообразие на Парка, поддържащи и възстановителни дейности в горите.	Обучение и материално-техническо обезпечаване на служителите, ангажирани с охрана и опазване на защитената територия.
	Управление на отпадъците	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Въвеждане на конкретни отговорности на лицата, заети със стопанисването и обслужването на територии и обекти в парка; ➤ Създаване на възможности за прилагане на санкции, спрямо замърсителите на ПП – физически и юридически лица, съгласно действащите нормативна база. Предотвратяване и ограничаване на замърсяване с битови отпадъци на туристическите обекти – маршрути и пътеки, места за отдих, и други обекти за обслужване на посетителите.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Разработване на въпросник, с цел изследване на образуването и управлението на отпадъците в районите на туристическите обекти – попълва се от лицата, стопанисващи обектите: - във въпросниците могат да се искат и конкретни предложения за справяне с проблемите по управлението на отпадъците; - попълващите въпросника могат да предложат план-сметка за необходимите разходи, свързани с конкретните им предложения. ➤ Изследване на морфологичния състав и количество на генерираните отпадъци за едногодишен период в районите на туристическите обекти (може и чрез въпросника) ➤ Сключване на договори за извозване на образуваните отпадъци (където е възможно – наличие на оператори по събиране и транспортиране на отпадъците в населените места, достъпност на обектите и т.н.), възможен подход е наемането на временен персонал.
6	Координация на научни изследвания и публикации	Разработване на проекти, на база на характеристиките и оценките в част 1 на плана за управление. Те могат да се изработват при осигурено финансиране през целия период на действие на Плана. В зависимост от отпуснатите средства те могат да се изпълняват поэтапно за различни части от територията на парка.	Могат да се подпомагат от ДПП чрез водачество, транспорт, офис и др., ако финансирането е осигурено извън бюджета на парка. ДПП съдейства за включването на всички данни, събрани от Парка в национална база данни и осигурява безплатен достъп до тях за всеки, който проявява интерес. В Приложение към ПУ е представен Свитък “Отчети от проучвания и изследвания, извършени в процеса на разработване на плана. Представените доклади могат да се ползват и като основа за научни изследвания.

7	Постигане на компактност и кохерентност на територията на ПП „Беласица“	Повишаване ефективността на управление на парка, чрез включване на изключените недържавни територии при обявяването на парка.	Изкупуване на имотите, които са изключени от границите на парка и в същото време изцяло граничат с него. Процедурата е описана в чл. 32 ал.2 от Закона за горите.
ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ПРИРОДОЗАЩИТНО ОБРАЗОВАНИЕ			
8	Програма за дейности на информационния център на ПП „Беласица“	ПП „Беласица“ да се оформи като пилотна многоцелева образователна база. Оформяне на <i>Специализиран МНОГОФУНКЦИОНАЛЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН ЦЕНТЪР „БЕЛАСИЦА“</i> .	Прилагане обучение и изпълнение на конкретни изследователски програми в парка; Разработване на нови оригинални образователни форми със силно подчертан акцент към теренна работа и експерименти; Привличане на партньори за осъществяване на образователната специализация на парка
9	Информационни пунктове	Укрепване на контактите с местното население, чрез изграждане и оборудване на информационни пунктове в специално пригодени сгради/помещения/места на основните подходи към парка. Те трябва да са добре обозначени и да предлагат информация за цялата територия на парка.	Избор на подходящи за целта помещения (може да се използват магазин, читалището, кметството и пр. (в селата), щандове/навеси или будки извън населените места. Основното оборудване включва информационни табла, карти, и пълен набор от печатните материали на парка. <i>Желателно е оформянето на информационни точки във всички обекти за туристи в района!</i>
10	Фестивал на кестена	Ангажиране на местните хора, туристи и политиците на местно и национално ниво. Продължаване на традиция за ежегодно представяне и популяризиране на парка и на местните традиции и обичаи в втората събота на м. октомври.	Разработване на ежегодна обновена програма за организиране на Фестивал на кестена.
11	Обучение на целеви групи с акцент опазване и съхранение на природното и културно наследство	Разпространяване на информация за консервационното значение на ПП в европейски и световен мащаб и за целите на Плана за управление сред училища, бизнес сдружения, граждански организации, правителствени структури.	Обучение по възрастови групи, обучаване на водачи, които да подпомагат посетителите при опознаване на интересните местообитания и видове в парка.
12	Интернет страница за ПП „Беласица“	Пълен обществен достъп Интерактивна интернет страница, в която посетителите могат да получат цялата необходима информация и да направят коментари.	Договаряне за дизайн и поддръжка. Редовно осигуряване на нови материали от персонала на ДПП. Специализирани страница за училища, бизнес и други целеви групи

13	Стратегия и план за работа с доброволци	Изработване на Наръчник, съдържащ правила за работа с доброволци от различни групи и начините за организиране на доброволчески акции	Планиране на доброволчески акции в ПП „Беласица” - интервюта със служители <ul style="list-style-type: none"> – подбор на местата – на какъв принцип се извършва спрямо сезона и нуждите от доброволен труд; – избор и покана към хората за извършване на определена работа – подбор на целевите групи доброволци – вид и брой, според спецификата на работа на терен; – обучение и инструктаж на доброволците от служителите на ДПП «Беласица» за работата, която се очаква да извършат по всяка една от специфичните видове доброволчески акции – как се прави, кога; – организиране на акцията – избор на подходящ ден, изготвяне на план за деня, подбор на необходимите материали.
----	---	--	---

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ НЕПРЕДВИДЕНИ СИТУАЦИИ, ВКЛ. МЕРКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ПРОМЯНА НА КЛИМАТА

14	Определяне на рисковете	Идентифициране и оценка на всички потенциални рискове (природни и антропогенни)	Прилагане на стандартен подход за идентифициране и оценка на рисковете, определяне на всяка съществуваща и потенциална опасност и възможния риск тя да се прояви. Приоритизиране на основните рискове, за които са необходими планове за действие.
15	Изготвяне на планове за непредвидени случаи	Планове за всеки от идентифицираните основни рискове, включващи като минимум планове за действие при а) замърсяване, б) голямо наводнение, в) пожар и г) безопасност на посетителите. Набавяне на необходимото оборудване и екипировка за изпълнението на Плана за действие при спешни и непредвидени ситуации. Осигуряване на нужното обучение.	Проучване на планирането на непредвидени обстоятелства в други природни паркове. Изработване на формат за такива планове и кратки насоки за тяхното изготвяне. Създаване на специализирани работни групи, с участието на съответните заинтересовани страни. Всяка работна група ще отговаря за изготвянето на един план за действие, например в случай на замърсяване, и т.н.. Групиране на плановете, с цел постигане на общ подход и разпределяне на отговорностите. Ангажиране на съответните заинтересовани страни да се запознаят с плановете за действие при непредвидени обстоятелства и своите роли / отговорности.
16	Мониторинг и актуализиране на плановете за непредвидени случаи	Ревизиране на всички актуални планове за непредвидени случаи, съдържащи необходимата информация на всеки две години.	Предприемане на обстоен преглед, за да се установи дали а) рискът все още съществува, б) основната информация е налице, в) данните за връзка с персонала са верни и г) ролите и отговорностите са ясни на всички.
17	Мониторинг на климатичните промени	Мерки за преодоляване на последиците от промяната на климата.	Изследвания, на базата на геореферирани цветни фотоизображения и сателитни снимки, проби от постоянни пробни площи и трансекти, постоянни точки за заснемания, чрез които да се проследява настъпили промени в екосистемите и популациите на видовете

4.4. ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЧИ

Изброените оперативни дейности се отнасят до отговорностите на ДПП « Беласица » по изпълнение на предвидените в Плана за управление програми и проекти – т. 4.3. Те се изпълняват ежегодно в рамките на служебните задължения на служителите на ДПП, съгласно техните длъжностни характеристики, описани в т. 1.5.2. “Персонал – функции”.

4.4.1. Обезпечаване функционирането на Консултативен съвет /КС/

Техническото и организационното осигуряване на КС се извършва от Дирекцията на ППП. КС се събира най-малко два пъти годишно, като датите и мястото на срещите се определят по реда на Правилника за дейността му. При извънредни ситуации КС се свиква от Директора на парка.

4.4.2. Периодични проверки и мониторинг на обекти

Прилагането на програмите за мониторинг се извършват от всички служители, в зависимост от техните компетенции, по предварително изготвени графици, съгласно Програмата за Мониторинг на биологичното и ландшафтно разнообразие в ПП „Беласица” – т. 4.3.

За създаване на по-обективна представа за популациите на редки и застрашени животни, обект на браконьерски лов, ежегодно се провежда преброяване. Целогодишно се следи поведението на бозайници и птици и евентуално възникване на епизоотии.

Допълнителен обект на наблюдение и отчитане са събирането на кестени, както и определяне възможния обем на добив, нормите на ползване, времето на добив, периода на възстановяване и ротацията на добива на черна и червена боровинка. За целта се поддържа и актуализира базата данни.

За проекти, финансирани от външни донори и спонсори, след съгласуване по съответния ред, се определя експерт от ДПП, който следи тяхното изпълнение и резултатност. След приключване на всеки един проект или етап от него, той прави актуализация и на данните в ГИС. Създаването и поддържането на такава база данни може да се ползва, както от ползвателите, така и от експертите, ангажирани с разширяване и доразвиване на информационната система.

4.4.3. Подобряването на структура на управление

4.4.3.1. Поддържане на Географска информационна система

Актуализиране на базата данни, осигуряване на данни за сравнение и анализ при дългосрочните мониторингови проекти и научни изследвания, предоставяне на необходими картни материали на служителите при изпълнение на конкретните им задължения на терена.

4.4.3.2. Създаване на специализирана паркова охрана.

Целта е подобряване на охраната на обекта и намаляване на нарушенията в границите на парка, чрез:

- ⇒ Обучение на паркова охрана и администрацията в разпознаването на консервационно значими видове от флората и фауната;
- ⇒ запознаване с действащата нормативна база в областта на природозащитното законодателство и неговото прилагане.

Дейностите на служителите от парковата охрана се разпределят по следния начин:

- ⇒ Информация за посетители, предаване на знания за фауната, флората, целите и развитието на природния парк и обекти на КИН в прилежащите територии /напр. чрез самостоятелно водене на малки посетителски групи/ - 20 % от дейността;
- ⇒ Контрол и спазване на изискванията за поведение в парка, глоби за нарушаване на реда – 30 % от дейността;
- ⇒ Контрол и наблюдение на дейностите извършвани в парка – 20 % от дейността;
- ⇒ Поддържане на информационната система – 20 % от дейността;
- ⇒ Помощ при дейности свързани с опазване на местообитания и видове, обработка на площадки за научни наблюдения и мониторинг – 10 % от дейността.

4.4.3.3. Прилагане на законодателството и действащата нормативна база

Необходимо е поддържане на контакти с международни организации, свързани със защита на природата за участие в конференции и обучителни семинари/работни срещи и др.

4.4.3.4. Противопожарна безопасност

Оперативните дейности са свързани с изпълнение на Дейност 14: *„Изготвяне на планове за непредвидени случаи“*, т.4.3., V Програма: *„Усъвършенстване политиката на управление и специализирана охрана на ПП „Беласица“, План за действие при непредвидени ситуации, вкл. мерки за преодоляване на последствия от промяна на климата“*.

При разработването на ежегодни планове за пожарна безопасност, предварително се събира информация за състоянието от служителите, отговарящи за охраната на парка. Тя включва пожароопасни места, състояние на съществуващите и необходимост от оборудване на нови депа и др.

За необходимите противопожарни дейности се ангажират и ползвателите в парка.

4.4.4. Разработване на графици и бюджет за организиране възлагането на дейностите по работния план

За дейности финансирани от ИАГ, графиците се изготвят, съгласно Устройствения правилник на Дирекция на природен парк "Беласица". В случай на осигурена възможност за финансиране от външен източник за проекти, отговарящи на определените в Част 3 режими, норми и препоръки, графикът се актуализира и се определя експерт от ДПП, който да отговаря за съответния проект.

Периодични проверки по проекти от Работния план се извършват от експертите в ДПП, съгласно формата описан в Част 5.

В графичите се включват дейности, свързани с провеждане на конкурси, поддържане на съществуващата туристическа инфраструктура, работа с доброволци, извозване на отпадъците, проверка на обекти и др.

4.4.5. Планиране и отчитане на дейностите на различните нива в Дирекцията

Извършват се съгласно *времеви графици* и описаните в т.1.5.2. функции по длъжности, както и “*Формата за отчет*”, представен в Част 5. За целта всеки експерт прави предложения, съгласно своите компетенции и отговорности. Планирането се прави до края на текущата годината за следващата. Отчетът за предходната година се изготвя и представя до края на м. януари на текущата година.

4.4.6 Информационна политика и ангажиране на обществеността

Ежегодно се разработва график за конкретните задачи и дейности, за които са осигурени партньори и средства за изпълнение и отговарят на определените в Част 3 режими, норми и препоръки.

Дейността по информиране на обществеността е задача на експерта от ДПП, отговарящ за връзки с обществеността и се извършва основно на базата на:

- ⇒ Установяване на журналисти, които отразяват новините, свързани с парка в съответните местни и национални средства за информация;
- ⇒ Предоставяне на информация за средствата за масова информация, поддържане и редовно актуализиране на информацията върху информационните табла;
- ⇒ Издаване на информационни материали;
- ⇒ Разпространяване на актуална и добре интерпретирана информация за планове и програмите, които реализира парковата администрация, за проблемите при управлението на парка и пътищата за тяхното решаване;
- ⇒ Поддържане на интернет страницата на парка за информиране на заинтересованите лица за природното богатство на парка, дейността на парковата администрация /годишни отчети и планове включително финансови, както и документи с голям обем – плана за управление, отчети от научни изследвания и т.н./

4.4.7. Обезпечаване функционирането на информационни и посетителски пунктове

Определянето и оборудването на информационни точки е важен елемент от цялостната дейност на ДПП, която ще играе все по-голяма роля при определянето на стратегиите за развитие на туризма в района на парка. Координира се и се контролира от специално ангажиран за целта експерт на парковата администрация. Желателно е да се работи в партньорство с общините, местни НПО и др.

Специално внимание следва да се отделя за осъществяване на координация с местните, националните и международни органи по опазване на природното, културно и историческо наследство на територията на парка.

4.4.8. Образователна политика на ДПП

ДПП предоставя информация и при необходимост контролира изпълнението на образователните програми.

Образователната дейност се извършва съвместно с училища, читалища, Дирекции на други паркове, природозащитните екологични НПО, институти на БАН.

Важен елемент в образователната политика на ДПП са дейности, свързани с основни заинтересовани страни, собственици и ползватели.

Видът на дейностите и програмите се определят съгласно описаните в т. 4.3. Програми и проекти.

4.4.9. Търсене на допълнителни източници на финансиране

Въз основа на посочените в съответните програми потенциални източници на финансиране и в зависимост от приоритетността на даден проект се изготвя подробно задание, което съдържа:

- Описание (какво, как и къде);
- Обосновка на необходимостта от неговото изпълнение, респ. описание на заплахи (част 2), които налагат изпълнението на проекта;
- Очаквани резултати;
- Предварителен разчет на разходите.

4.4.10. Поддържане на регулярни връзки с местни органи и организации

Работата в партньорство с местните правителствени и неправителствени организации предлага повече опит, познания и идеи и е база за ефективното функциониране на Консултативния съвет, както и на други инициативни групи (напр. “Клуб на приятелите на парка” /може да се използва опита на другите паркове в тази насока/ и др. Целта е приемане на общи планове за действие и обмен на опит, разпространение на периодичен печатен и/или електронен бюлетин и др. Координира се от парковата администрация.

Основни партньори са общинските администрации, природозащитните екологични НПО, горските стопанства, представители на търговски ориентиран и на социален туризъм, регионалните органи на РСПБЗН, ОДМВР и др.

4.5. РАБОТЕН ПЛАН

4.5.1. Средносрочен работен план /за 5 години/

В средносрочния работен план /за 5 години/ са включени приоритетни проекти от т.4.3, които следва да се изпълняват от самото начало на действие на Плана за управление. Включени са и приоритетни проекти от програмите, за които ДПП трябва да търси съфинансиране.

Програма I					
ДЪЛГОСРОЧЕН МОНИТОРИНГ НА БИОЛОГИЧНОТО И ЛАНДШАФТНО РАЗНООБРАЗИЕ В ПП “БЕЛАСИЦА”					
ПРОЕКТИ/ ДЕЙНОСТИ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
	1 г.	2 г.	3 г.	4 г.	5 г.
А. ВИДОВЕ И МЕСТООБИТАНИЯ					
1. Мониторинг на природни местообитания от специален интерес, съгласно установените в т.1.12, 1.13, 1.14 и 1.15 от Плана за управление. (за горски екосистеми и земеделски земи)	X	X	X	X	X
2. Мониторинг на консервационно значими видове растения и животни, съгласно установените в т.1.14 и 1.15 от Плана за управление.	X	X	X	X	X
3. Инвентаризация и анализ на състоянието на вековните дървета.			X		
4. Достигане и поддържане на благоприятното природозащитно състояние на горските местообитания.		X	X	X	X
5. Увеличаване делът на старите гори.	X	X	X	X	X
6. Мониторинг и контрол на инвазивните видове.	X	X	X	X	X
7. Проучване и мониторинг на популацията на вида менетриеиев бегач (<i>Carabus (Carabus) menetriesi rachelei</i>) на територията на ПП;	X	X	X	X	X
В. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОЦЕСИ					
1. Мониторинг на процесите в територии след нарушения от естествен и антропогенен характер.	X	X	X	X	X
2. Периодичен мониторинг на посетителския поток.	X	X	X	X	X
3. Мониторинг на нарушенията и конфликтите при ползване на парка.	X	X	X	X	X
4. Мониторинг на добив на местни видове за	X	X	X	X	X

търговски цели, които се добиват от територията на парка.					
II ПРОГРАМА УПРАВЛЕНИЕ НА ГОРИТЕ И ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ЗЕМИ, С АКЦЕНТ ВЪРХУ ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ПП „БЕЛАСИЦА“					
ПРОЕКТИ/ ДЕЙНОСТИ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
	1 г.	2 г.	3 г.	4 г.	5 г.
1. Търсене/интродукция на слабопатогенния щам на <i>Cryphonectria parasitica</i> в популацията на обикновен кестен в ПП „Беласица“.		X	X		
2. Извеждане на отгледни сечи, без материален добив, в кестенови младинаци, получени след извеждане на възобновителни сечи.	X	X	X	X	X
3. Картиране и отбелязване на кестеновите дърветата с добри качества на плодовете (по едри и с по-добри вкусови качества) и създаване на информационна база данни.		X	X		
4. Извеждане на възобновителни сечи в горната граница на разпространение на обикновения кестен (800-1000 м н.в.) и подпомагане на възобновяването чрез изкуствено внасяне на кестенови семена, събирани от естествените популации.	X	X	X	X	X
5. Проучване на възможностите за трансформация на изкуствените иглолистни култури в кестенови насаждения.	X	X	X	X	X
6. Инвентаризация и картиране на местообитание Ацидофилни букови гори върху сипеи и каменисти терени (групировка <i>Geranium macrorrhizum-Fagus sylvatica</i>) на територията на ПП „Беласица“.		X	X		
7. Възстановяване на естественото разнообразие на горите, промени в исторически план.			X	X	
8. Разработване на практическо ръководство за управление на биотопна дървесина в горите попадащи на територията на ПП „Беласица“.	X	X			
9. Прилагане на лесовъдски системи за разновъзрастно стопанисване на букови гори.	X	X	X	X	X
10. Разработване на модел за устойчиво управление на тревните местообитания с кодове 6520, 62 D0, 6150 и 6430 (съгласно приложение 1 на Директивата за природните местообитания 92/43/ЕЕС) в безлесната зона на ПП „Беласица“	X	X			

III ПРОГРАМА ПОВИШАВАНЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ПОЛЗИ ЗА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ, ЧРЕЗ БАЛАНСИРАНО ПОЛЗВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ В ПП „БЕЛАСИЦА”					
ПРОЕКТИ/ ДЕЙНОСТИ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
	1 г.	2 г.	3 г.	4 г.	5 г.
1. Екологични предприятия за устойчиво ползване на природните ресурси.		X	X	X	
2. Публично-частните партньорства – в услуга на природата и хората.		X	X	X	
3. Създаване на етикет за произход “Беласица”	X	X			
4. Програма за устойчиво управление на гъбното разнообразие		X	X		
5. Оценка на възможностите за развитие на екоземеделието в района.				X	

IV ПРОГРАМА СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ В И ОКОЛО ПП „БЕЛАСИЦА”					
ПРОЕКТИ/ ДЕЙНОСТИ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
	1 г.	2 г.	3 г.	4 г.	5 г.
1. Изработване на СПУП за териториите между резерват „Конгура” и гр. Петрич (Под-зона III-A)	X	X			
2. Изграждане и инфраструктурно обезпечаване на интерпретативен маршрут за хора с увреждания.			X		
3. Подготовка на кадри за развитието на туризъм.	X	X	X	X	X
4. Информационно обслужване на посетителите и интерпретация, вкл. Изработване на каталог на къщите за гости в региона, поддържан от ДПП.	X	X	X	X	X
5. Интегрирани туристически продукти.	X	X	X	X	X
6. Туристическа инфраструктура.	X	X	X	X	X
7. Изработване на общ дизайн на архитектурни елементи за местата за отдых по туристическите маршрути, погледните площадки и др.	X	X			

V ПРОГРАМА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ ПОЛИТИКАТА НА УПРАВЛЕНИЕ И СПЕЦИАЛИЗИРАНА ОХРАНА НА ПП „БЕЛАСИЦА”					
ПРОЕКТИ/ ДЕЙНОСТИ	СРОК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ				
	1 г.	2 г.	3 г.	4 г.	5 г.
ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА ДПП И ОБУЧЕНИЕ					
1. Стратегия за развитие на човешките ресурси.	X	X			
2. Поддържане на внедрената по настоящия проект Географска информационна система	X	X	X	X	X
3. Подобряване дейността по опазване и охрана на горите и дивеча в парка.	X	X	X	X	X
4. Управление на отпадъците.	X	X	X	X	X
5. Координация на научни изследвания и публикации.	X	X	X	X	X
6. Маркиране границите на парка, защитените местности и резервати.		X	X		
7. Постигане на компактност и кохерентност на територията на ПП „Беласица“.	X	X	X	X	X
ВРЪЗКИ С ОБЩЕСТВЕННОСТТА И ПРИРОДОЗАЩИТНО ОБРАЗОВАНИЕ					
8. Програма за дейности на информационния център на ПП „Беласица“.	X	X	X	X	X
9. Информационни пунктове.	X	X	X	X	X
10. Фестивал на кестена.	X	X	X	X	X
11. Обучение на целеви групи с акцент опазване и съхранение на природното и културно наследство.	X	X	X	X	X
12. Интернет страница за ПП „Беласица“.	X	X	X	X	X
13. Стратегия и план за работа с доброволци.	X	X			
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПРИ НЕПРЕДВИДЕНИ СИТУАЦИИ, ВКЛ. МЕРКИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПОСЛЕДСТВИЯ ОТ ПРОМЯНА НА КЛИМАТА					
14. Определяне на рисковете.	X	X			
15. Изготвяне на планове за непредвидени случаи.	X	X			
16. Мониторинг и актуализиране на планове за непредвидени случаи.	X	X	X	X	X
17. Мониторинг на климатичните промени.	X	X	X	X	X

4.5.5. Към момента на изготвяне на настоящия План не се предвиждат капитално строителство и дооборудване и екипировка на сградите и персонала на Дирекцията.